

Concept-besluit bestuurlijk NOVB

OV-betalen in Nederland naar internationale dragers en wereldwijde standaarden

Overwegingen

De wereld van het betalen verandert snel. Ook in het openbaar vervoer zijn nieuwe vormen van betalen mogelijk. Vervoerders hebben dit verwoord in de 'Visie OV betalen', die door het bestuurlijk NOVB in 17 december 2014 is onderschreven en op 18 september 2015 aan de Tweede Kamer is verzonden. Het doel is om aan te sluiten bij internationale dragers (bv bankpas of mobiel kunnen als 'token' dienen) en betaalstandaarden (zoals bijvoorbeeld EMVc, barcode) en daarmee:

- het betalen in het openbaar vervoer voor reizigers gemakkelijker te maken;
- betalen van ketenreizen beter te faciliteren;
- de toegankelijkheid van OV-betalen te vergroten, en
- de operationele kosten voor betalen in het OV te verlagen.

Het aansluiten bij internationale betaalstandaarden maakt het mogelijk om ook andere mobiliteitsdiensten en internationaal vervoer toegang te geven tot het betaalsysteem in het openbaar vervoer in Nederland. Het is dan mogelijk om mobiliteitsdiensten te integreren en landsgrensoverschrijdend reizen eenvoudiger te maken.

Met de nieuwe betaalmethoden wordt aangesloten bij huidige trends in reizigersbehoeften om persoonlijk reizen en betalen mogelijk te maken, zoals:

- Personalisatie
- Alles via mobiel
- Zelfbediening
- Data-focus
- 'One-click' service

De technische essentie van de nieuwe betaalwijzen is dat de prijsberekening van een reis plaatsvindt in een backoffice, in plaats van in een interactie tussen OV-Chipkaart en validator (o.a. een toegangspoortje voor de trein). Dit verlaagt de kosten van het betaalsysteem, opent nieuwe mogelijkheden en vergroot de compatibiliteit van het systeem ook in de toekomst.

Om de operationele kosten voor OV-betalen structureel te verlagen, is het nodig dat op enig moment de huidige betaaltechniek (zgn. Mifare Classic techniek) wordt uitgezet. Het onderhouden van twee verschillende betaaltechnieken naast elkaar is duur en moet in de tijd zoveel mogelijk worden beperkt. Hiertoe strekt dit NOVB-besluit ook.

Innovatie laat zich niet gemakkelijk plannen, ook vanwege de afhankelijkheid van andere partijen, buiten de sector. Samenwerking, afstemming, flexibiliteit en vertrouwen van en tussen de NOVB-partijen zijn dus cruciaal gedurende de volledige periode van uitvoering van het programma.

Concept-besluit:

Het NOVB spreekt haar wil uit om het OV-betalen in Nederland aan te laten sluiten bij de reizigersbehoeften en bij de wereldwijde betaalstandaarden. OV-betalen zal in de toekomst via 'tokens' zoals bankpas en mobiel en bijbehorende achterliggende technieken plaatsvinden. De concessiehoudende OV-vervoerders in Nederland en Translink werken daartoe samen in een Programma-organisatie OV-betalen binnen de Coöperatie OV-bedrijven. Zij zijn voornemens het nieuwe OV-betaalstelsel (EMVc, barcode, ABT) in 3 jaar, dus uiterlijk 1/1/2022, overal operationeel te hebben.

Daarbij wordt de huidige OV-chipkaarttechniek (Mifare Classic-techniek), op een nader te bepalen moment landelijk uitgezet, nadat deze is vervangen door de bovenbedoelde nieuwe betaaltechnieken (EMVc en barcode) en voldaan aan is de bijbehorende (onder benoemde) voorwaarden. Het streefjaar voor beëindiging is 2023, zulks ter besluitvorming van het NOVB of diens opvolgers.

Het NOVB neemt deze besluiten in het besef dat:

- *zij een passende vervolgstap betekenen van de richtinggevende uitspraken van het bestuurlijk NOVB van 17 november 2017 (zie ook bijlage 1);*
- *een aantal punten nog (gezamenlijke) nadere uitwerking behoeft en vervolgbesluiten in NOVB-verband zullen vragen;*
- *deze besluiten en het vervolgproces zorgvuldige communicatie behoeven, zowel naar reizigers als stakeholders binnen en buiten de OV-sector;*
- *de landelijke kostenbusinesscase (BuCa) voor het Programma in beginsel minimaal neutraal is, maar samenhangt met onder andere het moment van beëindigen van de Mifare-Classic-techniek;*
- *de invoering van de nieuwe betaalwijzen per concessie (op de reizigersopbrengsten en verwachte groei) verschillend uitwerkt, dat wil zeggen voor sommige concessies/vervoerders positief en voor andere concessies/vervoerders neutraal of negatief*

Aan het beëindigen van de huidige techniek van de OV-chipkaart worden de volgende voorwaarden verbonden:

- *het nieuwe betaalsysteem (backoffice en infrastructuur) is stabiel, betrouwbaar en veilig;*
- *de klanttevredenheid van reizigers voor de nieuwe betaalvormen/dragers is op voldoende hoog niveau;*
- *er is een voldoende landelijk gebruik van de dragers en het nieuwe systeem;*
- *er is een keuze gemaakt voor een landelijke basisdrager met nader te bepalen bijbehorende basisservices (zie NOVB-programma 2018/2019), die ook daadwerkelijk goed werkt in het gehele land;*
- *de invulling van het uitgangspunt van anoniem reizen is nader uitgewerkt en landelijk operationeel;*
- *er is een met reizigersorganisaties afgestemd en met inzichten van de zgn. customer journey verrijkt geactualiseerd productenpalet beschikbaar;*
- *er is inzicht in de kosten om de dragers en betaalinfrastructuur beschikbaar te krijgen voor OV-betalen;*

- *er is voor concessieverleners inzicht in de reizigerskosten m.b.t. de nieuwe betaalwijzen (incl. bijbehorende services) en gezamenlijk gekeken naar mogelijkheden om deze te versleutelen in tarieven;*
- *de opdracht-gevende overheden en de vervoerders hebben in gezamenlijkheid oplossingen gezocht en gevonden om eventuele negatieve gevolgen van de invoering van nieuwe betaalwijzen voor concessies en vervoerders weg te nemen. Hierbij wordt in de BuCa uitgegaan van landelijk gezien gelijkblijvende reizigersopbrengsten, wordt rekening gehouden met de einddatum van concessies, wordt wet- en regelgeving en waar van toepassing de adviesbevoegdheid van reizigersorganisaties in acht genomen en kunnen bijvoorbeeld aanpassingen van het Landelijk Tarievenkader OV aan de orde zijn of inzet van tariefbevoegdheid, voorfinancieringsafspraken in lopende concessies, gezamenlijke aanvragen voor nationale of Europese subsidies, nadere afspraken over risk en benefitsharing etc.;*
- *het nieuwe OV-betaalstelsel (gebaseerd op een wereldwijde standaard) in aanleg beschikt over adequate koppelvlakken voor interactie met systemen aan andere zijden van de landsgrens.*

Het NOVB of diens opvolger is adviserend inzake de vraag of aan de bovenstaande voorwaarden is voldaan aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, in diens bevoegdheid voor het landelijk geldende vervoersbewijs. Eventueel kunnen partijen ter voorbereiding op besluitvorming gebruik maken van onafhankelijk onderzoek.

Het NOVB wijst er voorts op dat de invoering van de nieuwe betaalwijzen geen nieuwe belemmeringen opwerpt voor:

- *het handhaven van de mogelijkheden om reispatronen uit de beschikbare OV-data samen te stellen;*
- *oplossingen ten behoeve van enkelvoudig in- en uitchecken op regionaal en landelijk niveau;*
- *het inzicht voor reizigers of hij/zij is in- of uitgecheckt (ook voor reizigers met bv. visuele of gehoorbeperkingen)*

Het NOVB besluit dit concept-besluit de komende maanden aan de respectievelijke achterbannen voor te leggen, om bij akkoord nog in 2018 (streven 1 november) tot een definitief en voor NOVB-partijen bindend besluit te komen waarbij een nog op te stellen afsprakenkader tussen overheden en vervoerders zoveel als mogelijk nog onderdeel wordt van dit besluit.

NB. De bijgevoegde BuCa Programma OV-betalen in hoofdlijnen is nog in ontwikkeling. Deze wordt de komende maanden aangescherpt. Mocht dit leiden tot een negatieve uitkomst voor de gezamenlijke vervoerders dan ontstaat een nieuwe situatie die hernieuwde afweging in NOVB-verband vraagt.

Bijlagen bij besluit:

1. Veertien uitgangspunten voor invoering van nieuwe betaalwijzen, zoals vastgesteld in het bestuurlijk NOVB van november 2017;
2. (Samenvatting van) business case

BIJLAGE 1 Veertien uitgangspunten voor invoering nieuwe betaalwijzen

Hieronder staan de 14 uitgangspunten genoemd die in het bestuurlijk NOVB van 17 november zijn vastgesteld. Op basis van opmerkingen zijn deze aangepast.

1. De invoering van een stelsel van nieuwe betaalwijzen in het OV impliceert operationeel een andere technische omgeving en voor reizigers meer betaalmogelijkheden, waarbij overigens de verworvenheden van de huidige OV-chipkaart (bv. landelijk dekkend betaalsysteem, gemak en toegankelijkheid) blijven bestaan
2. Er blijft op elk moment ten minste één drager waarmee in heel Nederland met het openbaar vervoer gereisd kan worden, zoals ook aangegeven in de WP2000.
3. Het brede dragerpalet betreft in elk geval bankkaart, mobiel, OV-reispas en papier (en nog eventueel nieuw te ontwikkelen dragers in de toekomst)
4. Er komt een overgangperiode, waarin niet alle betaalwijzen overal beschikbaar zijn, maar tot die tijd zal betalen met de huidige ov-chipkaart (Mifare-classic techniek) mogelijk zijn.
5. De nieuwe betaalwijzen worden geleidelijk ingevoerd. Daarbij is kanaalsturing door drager-productcombinaties mogelijk. Onderstaand schema geeft een aantal mogelijkheden weer.

Open OV-ecosysteem faciliteert nieuwe betaalvormen en producten die zijn te specificeren naar actuele reizigersbehoeften en reisgedrag

					
<i>Dragers</i>		Smartphone	EMVc-betaalkaart	Barcode papier	EMVc OV-reispas
<i>Focus reizigersgroep</i>		Alle reizigersgroepen	Infrequente reiziger initieel, frequente reiziger n.t.b.	Incidentele reiziger, dagjesmensen	Frequente reiziger met offline voorkeur
<i>Betaalvormen</i>	<i>Producten</i>				
Direct betalen (Pay-As-You-Go)	Saldoreizen voltarief	➤ EMVc maakt prijsspecificaties mogelijk o.b.v. aantal CiCo, daglimiet, capping en kortingen			
	Saldoreizen korting (incl. capping)	➤ Dynamische proposities zijn mogelijk door eenvoudig aanpassen propositie-elementen, zoals leeftijd, kortingspercentage, locatie en looptijd, via slimme backoffice (bijv. koopavond case)			
Vooraf betalen	Afgekocht reisrecht				
	Dagkaart/ritkaart/ERET				
Achteraf betalen	Saldoreizen voltarief of korting	➤ Voor reizen op rekening wordt een account aangemaakt in backoffice. Account kan worden gekoppeld aan meerdere kaarten, toestellen en propositie-elementen. Dit maakt doelgroep-specifieke oplossingen mogelijk (bijv. gezinsproposities)			
	Reizen op rekening (volarief of korting)				

7 Informatiebijeenkomst 16 mei 2018, Bas van Weele & Christine André de la Porte. Alle rechten voorbehouden.

6. Niet elke drager zal alle reisproducten ondersteunen
7. Voor de landelijke (basis)drager(s) worden de kosten van de drager in het tarief verwerkt
8. Alle groepen reizigers hebben toegang tot het OV-systeem en er is expliciete aandacht voor kwetsbare groepen, bijvoorbeeld mensen met een auditieve of visuele beperking.
9. Verschillende betaalmethoden mogen voor aanvullende diensten op de basisservice verschillend worden betaald.
10. Maak het aantrekkelijk voor mensen om naar nieuwe betaalwijzen over te stappen
11. Uiteindelijk geen grote groepen dwingen om over te stappen
12. Het moet mogelijk zijn anoniem te reizen
13. Tariefvrijheid per concessie blijft in stand
14. Bovenstaande uitgangspunten vormen ook het kader voor landsgrensoverschrijdend reizen